

بررسی ویژگی‌های اقتصادی، اجتماعی و جمعیتی سالمندان در ایران گذشته، حال و آینده

خلاصه طرح

مقدمه:

مطالعه سالمندی در ابعاد و موضوعات متنوع، اکنون یکی از حوزه‌های فعال و در حال گسترش پژوهشی جمعیت کشورهای مختلف دنیا است. در منطقه آسیا نیز این حوزه طی سال‌های اخیر مورد توجه محافل دانشگاهی بوده و توسعه نظری و تجربی نسبتاً خوبی داشته است. این در حالی است که به طور کلی و خصوصاً در ایران، خلأ محسوسی در این حوزه دیده می‌شود. هر چند سالمند جمعیت در ایران هنوز به پدیده‌ای فراگیر تبدیل نشده است، اما در هر حال سالمندان همواره بخشی و شاید بخش ویژه‌ای از جمعیت ایران بوده‌اند.

هدف کلی:

- بررسی و تحلیل ویژگی‌های اقتصادی، اجتماعی و جمعیتی سالمندان در ایران به تفکیک استان‌های کشور طی سال‌های ۸۵-۱۳۵۵ و پیش‌بینی جمعیت سالخورده تا سال ۱۴۰۵.

نتایج:

- بر اساس سرشماری‌های عمومی نفوس و مسکن جمعیت سالمندان کشور طی سال‌های ۱۳۵۵ تا ۱۳۸۵ بیش از ۲/۹ برابر شده است این رقم در مقایسه با نسبت افزایش کل جمعیت در مدت مشابه رقم بزرگتری است. در طی این ۳۰ سال جمعیت سالمندان در نقاط شهری حدود ۴/۰ برابر شده و از حدود ۸۰۰ هزار در سال ۱۳۵۵ به ۳/۲۷ میلیون نفر در سال ۱۳۸۵ رسیده است. طی همین دوره جمعیت سالمند روستایی با آهنگ افزایشی کندتر از حدود ۱ میلیون نفر در سال ۱۳۵۵ به حدود ۱/۸ میلیون در سال ۱۳۷۵ رسیده است. نسبت سالمندان در مناطق روستایی بیشتر از مناطق شهری است که علت مهاجرت نیروی جوان روستایی به شهرها می‌باشد.

- پیش‌بینی جمعیت سالمند کشور نشان می‌دهد که در کلیه استان‌های کشور جمعیت سالمندان در طی ۱۵ سال پیش‌بینی یعنی از سال ۱۳۸۵ تا ۱۴۰۰ همواره روندی افزایشی داشته است.

- جمعیت سالمندان مرد بین سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۰ در اکثر استان‌ها بیشتر از زنان سالمند بوده است اما در سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ تعداد زنان سالمند در کلیه استان‌ها بیشتر از مردان سالمند می‌باشد که حاکی از زنانه شدن جمعیت سالمند در سال‌های آتی می‌باشد.

- در مورد روند سالخوردگی و نسبت جمعیت ۶۵ ساله و بیشتر به کل جمعیت در سال‌های مختلف تمامی استان‌ها تقریباً الگوی یکسانی خواهند داشت و طبق تعریف سازمان ملل از جمعیت سالمند (۷ درصد و بیشتر) در سال ۱۳۸۵ تنها در استان گیلان و خراسان جنوبی است که به سن سالخوردگی می‌رسد. در سال ۱۳۸۵ تعداد ۷ استان از استان‌های کشور به سن سالخوردگی خواهند رسید.